

CRONICA DRAMATICĂ

**Teatrul Național
din București**

ALIZUNA

de Tina Ionescu-Demetrian

Tina Ionescu-Demetrian se exprimă în dramaturgie cu o surprinzătoare finețe și eleganță în elaborarea cuvântului scris. S-ar părea că secretele artei scenice, o dată stăpînite, și-ar exercita o oarecare preponderanță atunci cînd se pune, pentru cineva din teatru, problema elaborării unui text: se înțelege cred, că ne referim aici la prioritatea care se acordă efectelor, de multe ori în dauna logicii și a expresivității cuvîntului. Or, ceea ce surprinde plăcut în cazul de față este tocmai prioritatea care se acordă expresivității și logicii cuvîntului, iar pe un plan mai larg limbajului propriu zis teatral. Fraza are o anume mlădiere poetică, o sonoritate și un ritm interior care o fac să fie gustată ca un produs literar de autentică valoare. Ceea ce ne confirmă, dacă mai era nevoie, că teatrul este în primul rînd literatură și are a împlini în prealabil rigorile acesteia, pentru a-și putea pune mai apoi în valoare cu succes rezervele „efectelor” sale. Tina Ionescu-Demetrian este o poetă a replicii și nu de puține ori încrucișarea de vorbe dintre parteneri capătă savoarea unei fluturări de metafore de o plasticitate neașteptată și originală. Subliniem acest lucru pentru că pronunțata migală asupra cuvîntului scris n-o întrezărim mereu în piesele noastre — de atîtea ori reflex al unor conversații anodine, de stradă...

Firește că, lucrul acesta a fost impus mai cu seamă de domeniul foarte colorat al sursei de inspirație: basmul. Basmul cu **Alizuna** imaginat de Tina Ionescu, este o expresie

Silvia Popovici: incandescență și gingășie în Alizuna

reușită a prelucrării unor variate motive populare și culte din literatura română, cu sinziene, drăgaice, moroi și așa mai departe. Acțiunea e simbolică, are loc undeva în pădure, într-un timp nedeterminat, și intrigă ce se țese este cît se poate de simplă, și rotundă. Firele se ordonează calm, cuminte, am spune, fără surprize și rătăcirii spectaculare, urmărind îndeaproape numai relevarea sensului elegiac (elogiul iubirii create), căruia i se dă în încheiere un

*Simona Bondoc, majestuoasă
Mumă a drăgaicelor în „Alizuna”*

complement prin prezența sugestivă a Stihuitarului. Stihuitarul e preferat strângătorilor de averi trecătoare, precum Cojocarul, Zaraful și Spîterul; are de bună seamă prioritate și în fața unui păcălici ca Vinzătorul de iluzii, și acestor eroi autoarea le face cite o schiță succintă și de efect ironic. În genere, intriga nu are prea multe ițe de descurcat, eliberarea Alizunei din starea de drăgaică se face printr-o surprinzătoare — și ușoară — recunoaștere a iubirii pămîntești de către Muma drăgaicelor, și totul se încheie cu un acord șagălnic care pune preț pe visul adevărat față de visul poveștii. O simbolică ușoară, transparentă, după cum se poate vedea, care n-duce ce orice chip ceva nou în interpretarea motivelor fantastice, ci le dă o strălucire în plus în peisajul literaturii noastre dramatice, împlinind o tradiție substanțială. Adăugăm satisfacția de a nu fi citit acest basm în versurile în care ar fi fost ispitit altcineva să-l compună pentru teatru!

Privind de la nivelul diversității de genuri și motive tematice, care trebuie să caracterizeze un repertoriu, *Alizuna* se înscrie cu un sunet aparte printre premierele acestui început de stagiune, „în numele dragostei și al poeziei”, așa cum o declară în caietul-program însăși autoarea. Din perspectiva mai largă a valorilor strict dramatice, *Alizuna* e o expresie a respectului pentru

limbă și sonorități sale, așa cum am subliniat la început, și a unei corectitudini elementare în construirea unui subiect plăcut. Încîntarea proprie față de muzicalitatea limbii poate deveni însă, în cariera literară a autoarei, excesivă, dacă ea o va cultiva cu exclusivitate, și nu se va opri mai îndelung la complexitatea de elemente care dau greutate unei substanțe dramatice. Spunem acest lucru, nu pentru a fi pedanți cu orice chip, ci pentru că socotim indispensabilă clarviziunea în abordarea dificilului gen în care a debutat acum favorabil, autoarea.

Ni se pare că o inspirație bună a regizorului George Teodorescu a frînat oarecum în spectacol delicia exclusiv lingvistice, fără a le anihila cînd a fost cazul, și a îndrumat acțiunea pe un făgaș mai realist, mai concentrat, de o substanțialitate mai marcată. Astfel stînd lucrurile, intonațiile ni s-au părut ceva mai firești, personajele au avut a-și schița ceva mai decis, mai serios profilurile, decît într-o joacă agreabilă și, în general, am fost scutiți de coloraturi ieftine, care, pur și simplu, să ia ochiul și atît. Remarca noastră principală trebuie făcută la adresa jocului excelent al protagonistei, actrița Silvia Popovici, căreia se vede că rolul i-a plăcut încă i s-a dăruit cu măiestrie și sinceritate. Alizuna — Silvia Popovici e de o naturaletă cuceritoare, trăiește cu convingere și intensitate momentele prin care trece, are acea incandescență și gingășie la care invită povestea. Păcat, foarte păcat că protagonistul complementar al eroinei, cel care împlinește sensul general al subiectului, adică Stihuitarul, e rece și împietrit în persoana lui Lazăr Vrabie, departe de fama ce i se acordă în țesătura evenimentelor. Mucaliți, cu un aer de savuroasă predispoziție comică, Constantin Rautchi (Pătru) și Matei Alexandru (Luca). Tinărul Ovidiu Moldovan (Țiș) puțin cam desprins de atmosferă, în timp ce grupul pretendenților la căsătorie — N. Gr. Bălănescu (Cojocarul), Liviu Crăciun (Zaraful), Mircea Cojan (Spîterul), și C. Diplan (Domnișorul) — s-ar părea că a fost prea prins și uneori dispus să îngroașe efectele.

Drăgaicele n-au avut o evoluție menționabilă, în schimb, am remarcat prezența majestuoasă a Simonei Bondoc, în Muma drăgaicelor. Mai demne de menționat în legătură cu aparițiile lor, precum și cu sublinierea altor momente ale spectacolului, sînt motivele muzicale, asigurate de Corneliu Cezar. Dacă spectacolul izbutește să atingă o notă de oarecare asprime și enigmă, aceasta se datorește în bună măsură și scenografei Elena Pătrășcanu-Veakis, care construiește un decor ferit de coloratură idilică, pe tonalitatea generală a pădurilor cafenii, desfrunzite, puțin austere și pline de neprevăzut.

C. Paraschivescu